

Τι λένε τα κόμματα για την κλιματική κρίση

Σημεία εστίασης, αντιφάσεις,
διαφοροποιήσεις, ελλείψεις

Άλκης Καφετζής
Ιούνιος 2023

ON
ETERON

Σελ.	Περιεχόμενα
3 - 4	1. Εισαγωγή
4 - 7	2. Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
7 - 9	3. Ενεργειακή φτώχεια
9 - 10	4. Προστασία περιβάλλοντος
11- 13	5. Εξορύξεις υδρογονανθράκων και ορυκτό αέριο
13 - 14	6. Απολιγνιτοποίηση
15 - 16	7. Εξοικονόμηση
16 - 17	8. Ηλεκτροκίνηση
18 - 19	9. Συμπεράσματα

1. Εισαγωγή

Αναγνωρίζοντας πως οι βουλευτικές εκλογές του 2023 θα επηρεάσουν καταλυτικά την ικανότητα της χώρας να ανταποκριθεί στις προκλήσεις και τις απαιτήσεις που θέτει η κλιματική κρίση, αποφασίσαμε στο Eteron να ασχοληθούμε με το ζήτημα, μέσα από το πρότζεκτ “Κλιματική κρίση και εκλογές”. Για 50 ημέρες καταγράψαμε το δυνατόν πιο ενδελεχώς όλες τις δηλώσεις για την κλιματική κρίση υποψηφίων και στελεχών των 6 κομμάτων, που ήταν στη Βουλή κατά την προηγούμενη κοινοβουλευτική περίοδο.

Παρότι δεν είναι μια πλήρης καταγραφή του πολιτικού λόγου για το κλίμα και το περιβάλλον κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, μπορεί να βοηθήσει στην εξαγωγή κρίσιμων συμπερασμάτων, τόσο για την ποσότητα όσο και την ποιότητά του. Απασχόλησε η κλιματική κρίση τους υποψηφίους κατά την τρέχουσα προεκλογική περίοδο; Ο πολιτικός λόγος κάλυψε ισομερώς όλες τις σημαντικές πτυχές του ζητήματος ή όχι; Ποιες πολιτικές προτάσεις είναι πιο επεξεργασμένες και ποιες όχι; Έχει γεωγραφικά χαρακτηριστικά ο πολιτικός λόγος για το κλίμα και το περιβάλλον και ποια είναι αυτά; Τελικά, ο πολιτικός λόγος για την κλιματική κρίση ενισχύει την επιταγή για δημοκρατικές διαδικασίες που θα βασίζονται στη διαφάνεια, σε τεκμηριωμένες απόψεις και προτάσεις; Δίνει στην κοινωνία τη δυνατότητα να είναι όσο το δυνατόν πιο καλά πληροφορημένη ώστε να πάρει σημαντικές αποφάσεις;

Μέσα σε 50 ημέρες καταγράφηκαν 450 δηλώσεις υποψηφίων και κομματικών στελεχών και από τα 6 κόμματα: 129 από τον ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, 114 από τη Νέα Δημοκρατία, 85 από το ΚΚΕ, 80 από το ΠΑΣΟΚ, 36 από το ΜέΡΑ25 και 6 από την Ελληνική Λύση. Αυτά τα νούμερα δε μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την εξαγωγή συγκριτικών συμπερασμάτων, καθώς δε συνιστούν αντιπροσωπευτικό δείκτη του ενδιαφέροντος κάθε κόμματος για το ζήτημα. Ωστόσο, αν συγκρίνουμε τον αριθμό των δηλώσεων μεταξύ της πρώτης και της δεύτερης προεκλογικής περιόδου, έχουμε έναν αξιόπιστο δείκτη για τον τρόπο προσέγγισης της 2ης προεκλογικής περιόδου από τα πολιτικά κόμματα.

Κατά τη 2η προεκλογική περίοδο καταγράφηκε, για το σύνολο των κομμάτων, το 18% των συνολικών δηλώσεων, παρουσιάζοντας αισθητή κάμψη, συγκριτικά με την 1η προεκλογική περίοδο. Παρόλα αυτά, ενώ το ΠΑΣΟΚ (19%), ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ (17%) και το ΜέΡΑ25 (17%), είναι κοντά στον παραπάνω μέσο όρο, δύο κόμματα παρουσιάζουν μια αισθητή απόκλιση που χρειάζεται να επισημανθεί. Το ΚΚΕ, μετά την 21η Μαΐου έχει μια αξιοσημείωτη αύξηση δηλώσεων, με το 34% των δηλώσεων του να έγινε μετά από εκείνη την ημερομηνία, ενώ η ΝΔ παρουσιάζει μια σημαντική μείωση, με μόλις 8% των δηλώσεων υποψηφίων και στελεχών του μετά την 21η Μαΐου³.

Μια ακόμα εικόνα του πολιτικού λόγου για το ζήτημα προσφέρουν και οι αριθμοί των δηλώσεων ανά θεματική. Σύμφωνα λοιπόν, με τις καταγραφές στο “what about the climate”, οι περισσότερες δηλώσεις έγιναν για τις ΑΠΕ (139⁴) και για την ενεργειακή φτώχεια (118), ενώ ακολουθεί η προστασία του περιβάλλοντος (80), οι εξορύξεις υδρογονανθράκων (51), η απολιγνιτοποίηση (45), η εξοικονόμηση (42), το ορυκτό αέριο (35), ενεργειακές κοινότητες (31) και η ηλεκτροκίνηση/MMM (29). Διαπιστώνουμε λοιπόν ότι ο πολιτικός λόγος καταπιάστηκε με όλες τις βασικές θεματικές που αφορούν το ζήτημα της κλιματικής κρίσης. Όμως, όπως είναι ως έναν βαθμό αναμενόμενο, έδωσε περισσότερη έμφαση στις πιο γνώριμες και

1. Οι καταγραφές ξεκίνησαν στις 23 Απριλίου και θα συνεχίσουν μέχρι την ολοκλήρωση της προεκλογικής περιόδου. Ωστόσο, η παρούσα ανάλυση γίνεται με βάση όλες τις δηλώσεις καταγράφηκαν μέχρι και τις 13 Ιουνίου.

2. Η καταγραφή των δηλώσεων έγινε καθημερινά αξιοποιώντας δύο διαφορετικούς τρόπους, ώστε να έχουμε το δυνατόν περισσότερα αποτελέσματα. Ο πρώτος, έγινε μέσω google alerts, αναζητώντας από τις 23 Απριλίου όλες τις δημοσιεύσεις στο διαδίκτυο με τις εξής λέξεις κλειδιά: κλιματική, ανανεώσιμες, εξορύξεις υδρογονανθράκων, φυσικό αέριο, προστασία περιβάλλοντος, απολιγνιτοποίηση, ενεργειακή φτώχεια, ενεργειακές κοινότητες, LNG, εξοικονόμηση, ηλεκτροκίνηση, αιολικά, φωτοβολταϊκά. Η επιλογή των λέξεων βασίστηκε στις απαντήσεις 13 ειδικών για το περιβάλλον και το κλίμα, σε 4 ερωτήσεις που τους θέσαμε, με στόχο να φωτιστούν τα βασικότερα διακυβεύματα της επόμενης 4ετίας που θα κρίνουν την επιτυχία ή μη των πολιτικών που τελικά θα εφαρμοστούν. Ο δεύτερος, έγινε από τις 03/05 σε συνεργασία με υπηρεσία αποδελτίωσης και τις ίδιες λέξεις κλειδιά, αυτήν τη φορά σε όλες τις δημοσιεύσεις στον Τύπο. Άρα, η καταγραφή των δηλώσεων στο “what about the climate” δε συμπεριλαμβάνει αναρτήσεις στα κοινωνικά δίκτυα, ούτε συνεντεύξεις στο ραδιόφωνο και την τηλεόραση, ενώ βασίζεται σχεδόν αποκλειστικά σε δηλώσεις υποψηφίων και κομματικών στελεχών όπως καταγράφηκαν στα μέσα μαζικής ενημέρωσης του διαδικτύου και του τύπου.

3. Η Ελληνική Λύση κατά τη 2η προεκλογική περίοδο είχε 2 δηλώσεις, ωστόσο το πολύ μικρό δείγμα δηλώσεων του κόμματος (6), δεν επιτρέπει την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων.

4. Παρατηρείται μια διαφοροποίηση μεταξύ των νούμερων που παρατίθενται στο παρόν κείμενο και εκείνων στην ιστοσελίδα “what about the climate”. Αυτό οφείλεται στο ότι στην ιστοσελίδα κάθε δήλωση μπορεί να κατηγοριοποιηθεί κάτω από μία και μόνο θεματική, ανεξαρτήτως αν περιλαμβάνει αναφορές και πληροφορίες για άλλες.

παραδοσιακές θεματικές, που είτε έχουν αποτελέσει αντικείμενο του πολιτικού λόγου εδώ και αρκετά χρόνια (ΑΠΕ), είτε εμφανίστηκαν έντονα στο προσκήνιο και απασχόλησαν την κοινή γνώμη τα τελευταία χρόνια (ενεργειακή φτώχεια). Αντίθετα, θεματικές που σηματοδοτούν σημαντικότερες μεταλλαγές στη ζωή μας, όπως η ηλεκτροκίνηση/MMM και η εξοικονόμηση ενέργειας, αποτελούν αρκετά σπανιότερα αντικείμενα ενασχόλησης του πολιτικού λόγου. Γεγονός που ενδέχεται να υπονοεί ένα μικρότερο επίπεδο ωρίμανσης της πολιτικής συζήτησης σε αυτά τα ζητήματα.

Στη συνέχεια θα αναλυθεί το περιεχόμενο των δηλώσεων⁵ για κάθε μία από τις παραπάνω θεματικές, ευελπιστώντας πως θα βοηθήσει στην καλύτερη κατανόηση των θέσεων των κομμάτων και στην ανάδειξη κρίσιμων διαφοροποιήσεων, ελλείψεων και αντιφάσεων.

2. Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

ΠΑΣΟΚ (39)

Βασικός άξονας των περισσότερων δηλώσεων για τις ΑΠΕ από τα στελέχη και τους υποψηφίους του ΠΑΣΟΚ είναι η ανάγκη διάχυσης της ανάπτυξης και των ωφελειών των ΑΠΕ, σε όλη την κοινωνία, ώστε να μην αποτελούν αποκλειστικό προνόμιο μεγάλων εταιριών. Η δήλωση του Ν. Ανδρουλάκη (01/06), είναι χαρακτηριστική αυτής της προτεραιοποίησης: "το πρόγραμμα του ΠΑΣΟΚ περιλαμβάνει φωτοβολταϊκά στις στέγες για τους πιο ευάλωτους και στη συνέχεια δημιουργία μονάδων παραγωγής ενέργειας σε μεγάλες επιχειρήσεις".

Ο Χ. Δούκας (γραμματέας ενέργειας του κόμματος) σχεδόν σε όλες τις δηλώσεις του για τις ΑΠΕ επαναλαμβάνει αυτήν τη γενικότερη προσέγγιση του ΠΑΣΟΚ: "η μετάβαση να αφορά τη διάχυση των ΑΠΕ σε όσο το δυνατόν περισσότερους πολίτες", ενώ παραθέτει μια σειρά από προτάσεις: περισσότεροι δικαιούχοι για το πρόγραμμα "φωτοβολταϊκά στη στέγη" ώστε να συμπεριλαμβάνει τον κόσμο που ζει σε διαμερίσματα και πολυκατοικίες, ενεργό συμμετοχή της πολιτείας στα δίκτυα διανομής και δίκτυα μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος, καλύτερη λειτουργία της ΡΑΕ, επαναπροσδιορισμός χρηματοδοτήσεων από το Ταμείο Ανάκαμψης (στις 09/05 ο Χ. Δούκας κάνει λόγο για την ανάγκη τα χρήματα του Ταμείου Ανάκαμψης να διπλασιαστούν για την ανάπτυξη των δικτύων, από 400 εκατ. που είναι σήμερα).

Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τις καταγραφείσες δηλώσεις, κεντρικό ρόλο για την επίτευξη της κοινωνικής διάχυσης των ΑΠΕ είναι, οι επενδύσεις στο δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, οι υποδομές αποθήκευσης και η προώθηση της δημιουργίας ενεργειακών κοινοτήτων, με έμφαση στους παραγωγούς (αγρότες, κτηνοτρόφους), τους συνεταιρισμούς και τους δήμους. Σημαντική αναφορά γίνεται στη διασύνδεση της πράσινης μετάβασης με την προώθηση της ενεργειακής δημοκρατίας. Επιπλέον, καταγράφονται αρκετές δηλώσεις για την ανάγκη εύρυθμης χωροταξίας των ΑΠΕ, με βάση έναν κεντρικό σχεδιασμό για τις μεγάλες επενδύσεις, άνω και κάτω όρια σε επίπεδο Περιφέρειας και αναθεώρηση του Ειδικού Χωροταξικού που έχει καθυστερήσει.

Δύο δηλώσεις υποψηφίων του κόμματος αναδεικνύουν προβλήματα που δημιουργεί η εγκατάσταση των ΑΠΕ σε συγκεκριμένες περιοχές της χώρας. Ο Θ. Ταρτής (18/05), μιλάει για τα αιολικά πάρκα στη Σκύρο και την ανάγκη το νότιο κομμάτι του νησιού να ενταχθεί στις προβλέψεις που ισχύουν για τα Απάτητα Βουνά, ενώ ο Γ. Δημητρίου (14/5) τοποθετείται ενάντια στο φωτοβολταϊκό 1100 στρεμμάτων κοντά στον βράχο του Ζαλόγγου.

Βασικό σημείο εστίασης που διαφοροποιεί το ΠΑΣΟΚ από τα άλλα κόμματα είναι τα αγρο-φωτοβολταϊκά, επιλογή που συνδέεται με την ανάγκη ενίσχυσης της παραγωγικής βάσης. Η Α. Γοσποδίνη (16/05) σημειώνει ότι η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σε 5-6 μέτρα ύψος δεν εμποδίζει την καλλιέργεια της γης, ενώ παραθέτει 2 βασικές προϋποθέσεις: ανάπτυξη του δικτύου στις αγροτικές περιοχές και επιδοτήσεις από Ταμείο Ανάκαμψης.

Η πρόταση αυτή εντάσσεται σε ένα συνολικότερο πλέγμα δηλώσεων για την ενίσχυση της πρωτογενούς παραγωγής που συνιστά περίπου το 10% των δηλώσεων του κόμματος, μεταξύ των οποίων είναι: ο εκσυγχρονισμός του ΕΛΓΑ για τις κλιματικές καταστροφές, η υποστήριξη της μετάβασης σε βιώσιμες πρακτικές, οι ρυθμίσεις χρεών αγροτών και η προστασία από τις κατασχές γης, οι επενδύσεις για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της παραγωγής και ο έλεγχος του κόστους των αγροτικών εφοδίων.

5. Εντός της παρένθεσης παρατίθενται η ημερομηνία δημοσίευσης, όπως αναγράφεται στην ίδια την πηγή. Για περισσότερες λεπτομέρειες επισκεφθείτε την ιστοσελίδα [what about the climate](https://www.whatabouttheclimate.org).

Νέα Δημοκρατία (32)

Πυρήνας των δηλώσεων υποψηφίων και στελεχών του κόμματος για το θέμα είναι η αύξηση της συμμετοχής των ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή στο 80% μέχρι το 2029 (από το 41% που είναι σήμερα). Παράλληλα, στη δήλωση του Κ. Μητσοτάκη (17/5) φαίνεται ένα ακόμα διαφοροποιητικό σημείο εστίασης της ΝΔ από τα άλλα κόμματα, καθώς χαρακτηρίζει τις ΑΠΕ ως βασικό πυλώνα ανάπτυξης, που πλέον συγκαταλέγεται μαζί με τους παραδοσιακούς αναπτυξιακούς πυλώνες της χώρας (ακίνητα, τουρισμός, ναυτιλία). Σημαντικός λόγος γίνεται για το επενδυτικό περιβάλλον που οδήγησε στη μέχρι τώρα αύξηση και θα οδηγήσει σε περαιτέρω ενίσχυση των ρυθμών: απλοποίηση μειοδοτικών διαγωνισμών, ψηφιοποίηση των διαδικασιών και επενδύσεις στα δίκτυα μεταφοράς και διανομής.

Ο επενδυτικός ρόλος των ΑΠΕ για το κόμμα φαίνεται και από τη δήλωση (11/06) του Ν.Τσάφου (ειδικός σύμβουλος ενέργειας του Κ.Μητσοτάκη): "γίνεται μια έκρηξη επενδύσεων στις ΑΠΕ στη χώρα μας, η εγκατεστημένη ισχύς από φωτοβολταϊκά διπλασιάστηκε από το 2018 έως το 2022 [...] το επενδυτικό ενδιαφέρον παραμένει ζεστό, υπάρχουν 30 GW ΑΠΕ που χτίζονται ή έχουν τις περιβαλλοντικές άδειες και περιμένουν τον ηλεκτρικό χώρο για να γίνουν [...] η ενέργεια θα φέρει επενδύσεις, εξαγωγές, καλές δουλειές".

Σύμφωνα με τις δηλώσεις στελεχών και υποψηφίων της ΝΔ σημαντικό ρόλο την επόμενη περίοδο φαίνεται ότι θα έχει η αύξηση των διασυνδέσεων του δικτύου με άλλες χώρες, όπως και έργα αποθήκευσης ενέργειας (σταθμοί μπαταριών, μεγάλα υδροηλεκτρικά/ αντλιοσταμιαμειντικά). Μάλιστα, τονίζεται ο ρόλος της Ελλάδας ως πυλώνας ενεργειακής ασφάλειας στην Νοτιοανατολική Ευρώπη, με την ευκαιρία επαναχάραξης του ενεργειακού χάρτη της Ευρώπης, με την Δ.Θ. Αυγερινού (20/05) να κάνει ειδική μνεία στην ηλεκτρική σύνδεση της Ελλάδας με την Αίγυπτο και την επέκταση της αποθηκευτικής ικανότητας της Ρεβουθούσας.

Επιπλέον, σε δύο δηλώσεις γίνεται λόγος για την ανάγκη η Ελλάδα να αποκτήσει ρόλο σε όλη την εφοδιαστική αλυσίδα των ΑΠΕ και άρα απαιτείται η απόκτηση τεχνογνωσίας (Κ.Μητσοτάκης 27/5, Ν.Τσάφος 11/06), ενώ καταγράφεται (Α. Σδούκου, 09/05) ο στρατηγικός στόχος για τη σταδιακή ενίσχυση των επενδύσεων σε Πράσινο Υδρογόνο για πιο δύσκολους να ηλεκτροδοτηθούν τομείς (βαριές μεταφορές και ναυτιλία), με βάση την πρόβλεψη ότι η τεχνολογία αυτή θα είναι ώριμη περίπου το 2030. Τέλος, γίνονται κάποιες αναφορές στην πρωτοβουλία Απάτητα Βουνά για την προστασία συγκεκριμένων περιοχών από την εγκατάσταση ανεμογεννητριών και στο πρόγραμμα "φωτοβολταϊκά στη στέγη" που σύμφωνα με δήλωση του Κ. Σκρέκα (02/05) συνδέεται με τις προσπάθειες της ΝΔ για ενεργειακή δημοκρατία.

ΣΥΡΙΖΑ - ΠΣ (30)

Εκ πρώτης όψεως οι τοποθετήσεις των στελεχών και υποψηφίων του κόμματος δε φαίνεται να διαφοροποιούνται αισθητά από εκείνες του ΠΑΣΟΚ. Ωστόσο, ενώ η προσέγγιση μοιάζει ίδια, με έμφαση στην ανάγκη για δίκαιη ανάπτυξη των ΑΠΕ που θα συμπεριλαμβάνει όλη την κοινωνία, οι δηλώσεις του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ εστιάζουν αλλού.

Αισθητά μεγαλύτερη έμφαση δίνεται στις ενεργειακές κοινότητες, με τις δηλώσεις των ανθρώπων του κόμματος να ακολουθούν την προγραμματική θέση του κόμματος, ότι το 50% των νέων αδειών θα παραχωρούνται εκεί. Υπάρχει διασύνδεση των ενεργειακών κοινοτήτων με αγρότες αλλά όχι στον βαθμό που το βάζει το θέμα το ΠΑΣΟΚ. Επιπλέον διαφοροποίηση αποτελεί η πρόταση για τη θέσπιση Ταμείου Ενεργειακής Δημοκρατίας (μία πρόταση που εμφανίστηκε μετά τις εκλογές της 21ης Μαΐου).

Η έμφαση του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ στις ενεργειακές κοινότητες αναδεικνύεται και από τον συνολικό αριθμό των δηλώσεων για το ζήτημα (19 σε σύνολο 31 για όλα τα κόμματα), ενώ είναι η δεύτερη πιο δημοφιλής θεματική για τους υποψηφίους του κόμματος (15%), που το αντιμετωπίζουν ως βασικό εργαλείο για την αντιμετώπιση ενεργειακής φτώχειας (δείτε ενεργειακή φτώχεια). Στη δήλωση του Γ. Σταθάκη (13/05) διαφαίνεται τι σηματοδοτεί αυτή η διαφοροποίηση πιο συνολικά για τον ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ: "είναι διαφορετικές οι ανάγκες ενός συστήματος παραγωγής ενέργειας που βασίζεται σε βιομηχανικές ΑΠΕ και στις επενδύσεις μεγάλης κλίμακας σε ορισμένες περιοχές της χώρας [...] και διαφορετικές οι ανάγκες στρατηγικής που στηρίζεται σε ένα τοπικό αποκεντρωμένο περιφερειακό σύστημα [...] στη δεύτερη περίπτωση προέχει η κατασκευή ευέλικτων τοπικών δικτύων και δυνατοτήτων τοπικής αποθήκευσης ενέργειας. Κάτι που έχει μικρότερες χωροταξικές παρεμβάσεις και κόστος". Η προώθηση της αυτοπαραγωγής συνδέεται με τη μείωση του ενεργειακού κόστους και όλα μαζί συνδέονται με την ανάγκη για δημόσιο έλεγχο της ΔΕΗ.

Αρκετές είναι οι δηλώσεις που αναδεικνύουν τα προβλήματα που προκαλεί η εγκατάσταση αιολικών πάρκων σε συγκεκριμένες περιοχές, όπως η Κάρυστος, το Βέρμιο, τα Κύθηρα, το Λασιθί, η Κοζάνη και η Ελασσόνα. Για την αποφυγή αυτών των επιπτώσεων βασικό ρόλο έχει η αναθεώρηση του ειδικού χωροταξικού, ενώ καταγράφονται και άλλες προτάσεις όπως οι βελτιώσεις στο αδειοδοτικό πλαίσιο ώστε να υπάρξει προτεραιότητα σε έργα δίκαιης μετάβασης και η αναστολή όλων των αδειών παραγωγής που έχει εκδώσει η ΡΑΕ, μέχρι να προχωρήσει η αναθεώρηση του χωροταξικού.

Τέλος, οι δηλώσεις του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ για τις ΑΠΕ κάνουν επίσης λόγο για: την επέκταση του δικτύου, το ρυθμιστικό για την αποθήκευση και την ανακατεύθυνση των πόρων Ταμείου Ανάκαμψης.

ΚΚΕ (25)

Στις δηλώσεις των υποψηφίων και των στελεχών του κόμματος υπάρχει μια έντονη διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στις πολιτικές που βασίζονται στην πράσινη μετάβαση μέσα από τη δραστηριότητα επιχειρηματικών ομίλων και εκείνη που θα βασιστεί σε έναν κεντρικό επιστημονικό σχεδιασμό που θα υπηρετεί τις λαϊκές ανάγκες. Υπό αυτό το πρίσμα η πρώτη περίπτωση αντιμετωπίζεται μέσα από τις δηλώσεις των υποψηφίων του κόμματος ως αντιλαϊκή, βασική υπαίτια της ενεργειακής φτώχειας και της εμπορευματοποίησης του περιβάλλοντος, της γης, της ενέργειας. Η δεύτερη συνιστά και τον πυλώνα της αντιπρότασης του κόμματος: μέσα από την κινητοποίηση του λαού (σύλλογοι, φορείς, επιτροπές αγώνα) θα ανατραπεί η πρώτη περίπτωση για να πάμε στη δεύτερη.

Στη δήλωση του Σ. Σίμου (06/06) με αφορμή τις αρνητικές επιπτώσεις της εγκατάστασης ΑΠΕ στην Κρήτη γίνονται πιο συγκεκριμένες προτάσεις: μελέτες σωρευτικών επιπτώσεων για τα αιολικά και φωτοβολταϊκά από δημόσιο φορέα και απαγόρευση εγκατάστασης αιολικών και φωτοβολταϊκών στον Ν. Λασιθίου και σε όλη την Κρήτη. Επιπλέον προτάσεις εμφανίζονται στην ανακοίνωση του Τ.Ε. Θεσπρωτίας του ΚΚΕ στις 29/05: "κατάργηση των πράσινων τελών για τις ΑΠΕ και δημιουργία ενός αποκλειστικά κρατικού και ενιαίου φορέα για την ενέργεια", ενώ αρκετές δηλώσεις γίνονται για τα προβλήματα που προκαλεί η εγκατάσταση ΑΠΕ σε συγκεκριμένες περιοχές: Κοζάνη, Λασιθί, Βέρμιο, Μαίναλο, Σάμο/Ικαρία και Έβρο.

Περαιτέρω πληροφορίες αντλούνται από τις δηλώσεις του Π.Πανούση (08/05), ο οποίος προτείνει: υποδομές για τις ΑΠΕ, έμφαση στα έργα αποθήκευσης καθώς είναι μια πιο φθηνή επιλογή από τη μεταφορά, χωροταξία με βάση το σύνολο των κοινωνικών αναγκών και νέες λιγνιτικές μονάδες παρόμοιες με Πτολεμαΐδα 5 που θα αξιοποιηθούν και για την παραγωγή υδρογόνου, πιο φθηνό από εκείνο που παράγεται μέσω ΑΠΕ.

Σε διάφορες δηλώσεις μελών του ΚΚΕ δίνεται έμφαση στη σημασία των υδροηλεκτρικών εγκαταστάσεων (π.χ. ο Θ. Παφίλης για Άρτα στις 18/05) και της γεωθερμίας (π.χ. ο Δ.Κουτσούμπας για Φθιώτιδα στις 10/06 και ο Π. Πανούσης για Αλεξανδρούπολη / Καβάλα στις 08/05). Τέλος, αναδεικνύονται επιπλέον προβλήματα της ανάπτυξης ΑΠΕ, όπως η ανάγκη για σπάνιες γαίες και ευρύτερα περιβαλλοντικά προβλήματα στις περιοχές εγκατάστασης (όπως π.χ. η κατάληψη γης υψηλής παραγωγικότητας από φωτοβολταϊκούς σταθμούς).

ΜΕΡΑ25 (12)

Βασική αιχμή των δηλώσεων υποψηφίων του κόμματος για τις ΑΠΕ είναι η ανάγκη να σταματήσει η ανεξέλεγκτη ανάπτυξη τους. Κεντρική πρόταση του ΜΕΡΑ25 προς αυτήν την κατεύθυνση είναι η μη κατασκευή άλλων χερσαίων αιολικών αλλά η στροφή προς τα θαλάσσια αιολικά και η σύνδεση αυτής της παραγωγής με παραγωγή πράσινου υδρογόνου.

Υπάρχουν και εδώ δηλώσεις για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των αιολικών πάρκων στις περιοχές εγκατάστασης τους (Σητεία, Άγραφα, Πήλιο, Εύβοια). Στη δήλωση του ο Κ. Αρσένης (19/05) κάνει λόγο για ανάγκη να "εκπονηθούν νέες περιβαλλοντικές και ορνιθολογικές μελέτες, και όπου καταγράφεται κίνδυνος για τη ζωή και τη θεσμοθετημένη προστασία των σπάνιων ειδών πουλιών να σταματάει η λειτουργία [των αιολικών] και να αποσύρονται οι ανεμογεννήτριες".

Επίσης, γίνεται λόγος για ανάγκη να αξιοποιηθεί η βιομάζα δεύτερης γενιάς (υπολειμματική βιομάζα) και ιδιαίτερα στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα, ώστε να υποκατασταθεί έτσι η χρήση ορυκτών καυσίμων. Δεν καταγράφεται καμία δήλωση για ενεργειακές κοινότητες, ωστόσο υπάρχουν δηλώσεις για την ενίσχυση της αυτοπαραγωγής και την εγκατάσταση των φωτοβολταϊκών πρώτα απ' όλα σε στέγες και έπειτα σε αγροτική γη.

Ελληνική λύση (2)

Καταγράφονται δύο δηλώσεις για το θέμα από το κόμμα. Η μία είναι του Δ. Δεσποινίδη (18/05) και εστιάζει στη ραγδαία επέκταση των φωτοβολταϊκών στη Θεσσαλία και τη Δ. Μακεδονία, ως ένδειξη απειλής για την πρωτογενή παραγωγή. Η άλλη είναι του Κ. Βελόπουλου (10/05) που εστιάζει στο οικονομικό κόστος της πράσινης μετάβασης. Και οι 2 δηλώσεις καταλήγουν να προκρίνουν η μεν πρώτη τη χρήση λιγνίτη, η δε δεύτερη τις εξορύξεις υδρογονανθράκων.

3. Ενεργειακή φτώχεια

ΚΚΕ (47)

Πρόκειται για τη θεματική με τις περισσότερες αναφορές στο ΚΚΕ, ωστόσο για τις 24 από τις 47 πρόκειται για απλές λεκτικές αναφορές, χωρίς να προσφέρουν περαιτέρω πληροφορίες πέρα από ανάγνωση του προβλήματος ότι: "η ενέργεια συνεχίζει να είναι εμπόρευμα στα χέρια των ομίλων, για να θησαυρίζουν οι λίγοι από τις ανάγκες των πολλών" (Θ. Παφίλης 08/05). Η Σ. Κάλθι (07/05) και ο Γ. Λαμπρούλης (02/05), προχωράνε ένα βήμα παραπέρα τονίζοντας τον ρόλο του ΚΚΕ "που υπερασπίζεται με συνέπεια τα δικαιώματα και τις διεκδικήσεις όλων των εργαζομένων, με τις παρεμβάσεις, τις ερωτήσεις και τις προτάσεις του στη Βουλή, με τη δράση των κομμουνιστών στα σωματεία και τους φορείς του λαϊκού κινήματος."

Υπάρχουν πολλές δηλώσεις στις οποίες γίνεται λόγος για την ανάγκη παραγωγής φθηνής ενέργειας μέσω της αξιοποίησης των εγχώριων πηγών ενέργειας, όπως ο λιγνίτης, τα υδροηλεκτρικά, οι εξορύξεις και η γεωθερμία. Επίσης, στη δήλωση του ο Δ. Κουτσούμπας (11/06) τονίζει ότι το πρόβλημα της ενεργειακής φτώχειας δε θα λυθεί με τις εισαγωγές ορυκτού αερίου, γιατί "είναι μεγάλη κοροϊδία η λογική που λέει αν κατασκευαστεί το τερματικό LNG στη Μαγνησία θα έχει ο λαός πιο φθηνό αέριο. Το φυσικό αέριο είναι χρηματιστηριακό προϊόν, με διεθνή τιμή που αποτυπώνεται στο χρηματιστήριο του Άμστερνταμ." Το ίδιο επαναλαμβάνει η Τ.Ε. Έβρου (07/06), αυτήν τη φορά ωστόσο για το υπο κατασκευή FSRU στην Αλεξανδρούπολη.

Η Τ.Ε. Θεσπρωτίας πρόσθετοι (29/05) επιπλέον προτάσεις για την αντιμετώπιση του προβλήματος: καμία διακοπή ρεύματος στα λαϊκά στρώματα, τους μικρούς επαγγελματίες και τους αγρότες, κατάργηση τελών ΑΠΕ και χρηματιστηρίου ενέργειας, μείωση τιμολογίων ενέργειας για λαϊκά νοικοκυριά και αποκλειστικά κρατικό και ενιαίο φορέα για την ενέργεια. Τέλος, η Τ. Κουζιάκη (07/05) προσθέτει άλλες δύο προτάσεις, την κατάργηση του ειδικού φόρου κατανάλωσης και του ΦΠΑ στα καύσιμα και την ενέργεια.

ΠΑΣΟΚ (28)

Παρότι οι υποψήφιοι και τα στελέχη του ΠΑΣΟΚ δεν κάνουν συγκεκριμένες αναφορές στο πρόβλημα της ενεργειακής φτώχειας, στις περισσότερες δηλώσεις τους η πράσινη μετάβαση παρουσιάζεται ως μια δυνατότητα επίτευξης ενεργειακής δημοκρατίας, έννοια που διατρέχει πολλές από τις δηλώσεις των υποψηφίων του κόμματος και συνδέεται με το ζήτημα της ενεργειακής φτώχειας.

Χαρακτηριστική είναι η δήλωση του Χ. Δούκα (05/06): "ο κίνδυνος είναι να υπάρξει ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού, της τάξεως του 20%, που να κινδυνεύει με ενεργειακή φτώχεια και να μη μπορεί να ακολουθήσει τη μετάβαση. Συνεπώς οι δρόμοι που θα επιλέξουμε να φτάσουμε στην κλιματική ουδετερότητα θα πρέπει όχι μόνο να προστατεύουν το κλίμα αλλά και την κοινωνία." Εξίσου αντιπροσωπευτική είναι η δήλωση της Ε. Διακούλη (05/06) "η ενεργειακή ένδεια είναι διογκούμενη απειλή και τα ενεργειακά δίκτυα είναι ο μεγάλος ασθενής του ενεργειακού συστήματος της χώρας, στο ΠΑΣΟΚ προτάσσουμε το σύγχρονο προοδευτικό κοινωνικό αίτημα της ενεργειακής δημοκρατίας για όλους." Η δήλωση τέλος του Μ. Χριστοδουλάκη (12/05) είναι χρήσιμη καθώς συμπυκνώνει τη σημασία της ενεργειακής δημοκρατίας για το σύνολο των δηλώσεων του κόμματος: "ισχυρό ΠΑΣΟΚ θα σημαίνει έμφαση στις δικές μας πηγές ενέργειας, απεξάρτηση από τις ξένες πηγές, δραστική μείωση του κόστους ενέργειας και της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης με ενεργειακή δημοκρατία: κάθε παραγωγός, κάθε νοικοκυριό, κάθε επιχείρηση, γίνεται παραγωγός της ενέργειας που καταναλώνει με γενίκευση της αξιοποίησης των ΑΠΕ."

Ο Χ. Στρατάκης κάνει λόγο (03/05) για τη μείωση του ΕΦΚ στο αγροτικό πετρέλαιο, ο Π. Κουκουλόπουλος (29/05) επεκτείνει τα προτεινόμενα μέτρα για την αντιμετώπιση της ενεργειακής ακρίβειας στην παραγωγή: κάλυψη του κόστους των εφοδίων και των ζωοτροφών για το μέρος που οφείλεται στην ακριβή ενέργεια, επιστροφή του ΕΦΚ, πλήρης κάλυψη της επιβάρυνσης στο ηλεκτρικό ρεύμα και ο Ν. Ανδρουλάκης (10/05)

σημειώνει τη σημασία ενός ισχυρού εξοικονομώ για την περιφρούρηση των πιο φτωχών από την αύξηση των τιμών ενέργειας. Τέλος, σε δήλωση στις 25/05 το ΠΑΣΟΚ συγκεκριμενοποιεί την ανάγκη προστασίας των Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις εστίασης και αναψυχής από την ενεργειακή φτώχεια με πρόταση για "άρση της δυνατότητας διακοπής ηλεκτροδότησης σε επιχειρήσεις που έχουν πληγεί από την υγειονομική κρίση".

ΣΥΡΙΖΑ - ΠΣ (26)

Αρκετές δηλώσεις υποψηφίων και στελεχών του κόμματος για το ζήτημα της ενεργειακής φτώχειας, με αρκετές να κάνουν αναφορές στην αδυναμία της πολιτικής της ΝΔ να ελέγξει το κόστος μέσα από την παροχή fuel pass και επιδομάτων. Πολλές περιλαμβάνουν και συγκεκριμένες προτάσεις για την αντιμετώπιση του προβλήματος: την επιβολή πλαφόν στα κέρδη της τάξης του 5%, τον διαχωρισμό του ορυκτού αερίου από το Χρηματιστήριο Ενέργειας, την πώληση του ρεύματος με τη μέση και όχι την οριακή τιμή του συστήματος, την ανάκτηση του δημόσιου ελέγχου στη ΔΕΗ και στα δίκτυα, τη μείωση το ειδικού φόρου κατανάλωσης στα καύσιμα, τη φορολόγηση υπερκερδών εταιρειών ενέργειας, την ενίσχυση της ΡΑΕ και του εποπτικού ρόλου της πολιτείας.

Σημαντικό μερίδιο των δηλώσεων συνδέει το ζήτημα της ενεργειακής φτώχειας με την ανάγκη δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας και αυτοπαραγωγής. Ενδεικτική είναι η δήλωση της Τ. Λειβαδάρου (19/05): "και κάπου εδώ πρέπει πρώτα να πειστεί η κοινωνία ότι με τον τρόπο αυτό, δηλαδή με την ενεργό συμμετοχή των πολιτών μιας τοπικής κοινωνίας στην αυτοπαραγωγή και αυτοκατανάλωση ενέργειας, ωφελούνται άμεσα όλοι, πρωτίστως με τη μείωση των λογαριασμών ενέργειας."

Στις δηλώσεις του ο Σ. Γιαννακίδη (02/05) γίνεται μια αναφορά για την ανάγκη προστασία των πολιτών από διακοπές ρεύματος λόγω των υπέρογκων λογαριασμών, ενώ ο Γ. Σαρακιώτης (12/05) κάνει λόγο για υποστήριξη των ΜμΕ για να αντιμετωπίσουν το υψηλό κόστος ενέργειας κατά την εν.μετάβαση. Τέλος, στις 09/06 ο Α. Τσίπρας δεσμεύτηκε για κατάργηση του ειδικού φόρου κατανάλωσης στο αγροτικό πετρέλαιο.

Νέα Δημοκρατία (9)

Σε καμία δήλωση σχετικά με το θέμα από υποψηφίους και στελέχη της ΝΔ δε γίνεται η χρήση των λέξεων "ενεργειακή φτώχεια". Ωστόσο ο Κ. Σκρέκας (12/05) κάνει αναλυτική τοποθέτηση για το ζήτημα των επιπτώσεων του αυξημένου ενεργειακού κόστους στις επιχειρήσεις, "γνωρίζουμε καλά ότι η βιωσιμότητα των ελληνικών επιχειρήσεων περνά μέσα από τη μείωση του ενεργειακού κόστους. Για αυτό εφαρμόζουμε ένα ολοκληρωμένο σχέδιο, εξαντλώντας τα δημοσιονομικά περιθώρια και επιταχύνοντας τον πράσινο μετασχηματισμό της οικονομίας, ως τη μοναδική αξιόπιστη λύση για να μειώσουμε το κόστος ενέργειας για όλους". Στη συνέχεια σταχυολόγησε τις βασικές προτεινόμενες δράσεις: δυνατότητα επαγγελματικών ενεργειακών κοινοτήτων, πρόγραμμα "εξοικονομώ - επιχειρώ" ύψους 200 εκατ., και επιδότηση εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σε επιχειρήσεις.

Επίσης του Κ. Σκρέκα (02/05) είναι μια από τις ελάχιστες δηλώσεις της ΝΔ που μιλάει για ενεργειακή δημοκρατία και την ανάγκη "η πορεία προς την πράσινη μετάβαση να γίνεται με δικαιοσύνη για όλους". Ο ίδιος (28/04) κάνει λόγο για τις επιδοτήσεις των τιμολογίων ρεύματος και την επιβολή πλαφόν, ενώ καταλήγει ότι τα προγράμματα εξοικονομώ - αλλάζω θερμοσίφωνα - φωτοβολταϊκά στη στέγη, "θα μειώσουν αποφασιστικά το κόστος ενέργειας σε νοικοκυριά και αγρότες". Τέλος ο Ν. Τσάφος (29/04) δήλωσε ότι η χώρα βρίσκεται σε πολύ καλύτερη θέση απ' ότι ήταν πριν έξι μήνες για να αντιμετωπίσει τον επερχόμενο χειμώνα, με μέτρα όπως η μείωση της κατανάλωσης του αερίου όσο και του ηλεκτρισμού και η αξιοποίηση των ΑΠΕ.

ΜΕΡΑ25 (5)

Βασική θέση του κόμματος που διατρέχει τις περισσότερες δηλώσεις για το θέμα το "ληστρικό μοντέλο της σημερινής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας που ελέγχεται από μονοπώλια" (ΜΕΡΑ25, 10/05). Πληροφορίες για τις προτάσεις του κόμματος δίνει η παρουσίαση του ψηφοδέλιου του κόμματος στην Κέρκυρα (24/04): κατάργηση χρηματιστηρίου ενέργειας και ρήτρας αναπροσαρμογής, κοινωνικοποίηση ΔΕΔΔΗΕ, ΑΔΜΗΕ, ΔΕΗ και επανασύσταση ενιαίας ΔΕΗ. Σε αυτά προστίθενται οι προτάσεις του κόμματος όπως καταγράφονται από ανακοίνωση του στις 10/05: μέγιστη τιμή λιανικής του ρεύματος που θα ορίζεται από το μέσο κόστος παραγωγής και διανομής συν 5% και τα Διοικητικά Συμβούλια συμβούλια της ενιαίας ΔΕΗ θα λογοδοτούν και θα επιλέγονται από Διαβουλευτικά Συμβούλια Κληρωτών και Εκλεγμένων Πολιτών.

Ελληνική λύση (3)

Στις 3 δηλώσεις υποψηφίων του κόμματος για το θέμα, γίνεται άμεση σύνδεση της ενεργειακής φτώχειας με το ζήτημα της απολιγνιτοποίησης και της καθυστέρησης των εξορύξεων ορυκτού αερίου στην ελληνική επικράτεια.

4. Προστασία περιβάλλοντος

Νέα Δημοκρατία (28)

Οι πολιτικές που καταγράφονται μέσα από τις δηλώσεις των υποψηφίων και των στελεχών του κόμματος είναι: οι δασικοί χάρτες, οι αναδασώσεις, το πρόγραμμα «Απάτητα Βουνά», το καινούργιο νοσοκομείο για τα άγρια ζώα, οι καθαρισμοί δασών από τη νεκρή οργανική ύλη, οι αντιπυρικές ζώνες, η διάνοιξη δασικών δρόμων, το εθνικό δίκτυο μονοπατιών και η δημιουργία ενιαίου φορέα για τις προστατευόμενες περιοχές.

Ο Α. Κατσανιώτης (03/05) κάνει λόγο για την αξιοποίηση σύγχρονων τεχνολογικών μέσων για την επιτήρηση των δασών και αναλυτικές εκθέσεις για τις κρίσιμες υποδομές ανά Περιφέρεια και Περιφερειακή Ενότητα ώστε να γίνονται προληπτικές παρεμβάσεις και εκσυγχρονισμοί. Με τη δήλωση του Χ. Σούλη (17/05) προστίθεται η πληροφορία για το ύψος της χρηματοδότησης που προωθούνται για τις δράσεις αναδάσωσης (196 εκατ. από ΤΑ) και για τις δράσεις προετοιμασίας των δασών απέναντι στις πυρκαγιές (87 εκατ. από ΤΑ). Διαφωτιστική είναι η δήλωση του Χ. Στυλιανίδη (04/05), πρώην Υπουργού Πολιτικής Προστασίας και Κλιματικής Κρίσης που προβλέπει: "εθνική βάση δεδομένων που θα αφορά τις φυσικές καταστροφές και θα τροφοδοτεί το επιχειρησιακό σκέλος, γενικότερα στρατηγική ενίσχυσης της πρόληψης των καταστροφών, ωστόσο η αλλαγή χρειάζεται χρόνο και επομένως χρειάζεται να υπάρξει κάλυψη που την επιτυγχάνουμε με τα εναέρια μέσα, περιφερειακή συνεργασία με χώρες της ανατολικής μεσογείου και χρήση του 112 με υπερβολικό τρόπο γιατί δεν υπάρχει ακόμα σύστημα σωστής και έγκαιρης μετεωρολογικής πρόβλεψης".

Σε δήλωση του ο Κ. Μητσοτάκης (28/05) δίνει μεγάλη έμφαση σε πολιτικές οργάνωσης του χώρου μέσα από την εκπόνηση τοπικών πολεοδομικών σχεδίων, ενώ στις 04/05 αναδεικνύει τη σημασία της καλύτερης διαχείρισης των απορριμμάτων και των αντιπλημμυρικών έργων, καταγράφοντας τη μοναδική δήλωση της ΝΔ για το ζήτημα. Τέλος, υπάρχουν 4 δηλώσεις για την ανάγκη βιώσιμης ανάπτυξης του τουρισμού, ενώ ο Γ. Αμυράς προβάλλει συγκεκριμένες δράσεις για τον Ν. Ιωαννίνων, όπως η έκδοση Προεδρικού Διατάγματος για την Παμβώτιδα και το Εθνικό Σχέδιο Μονοπατιών.

ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ (20)

Αντίστοιχα, οι κυριότερες πολιτικές που καταγράφονται από τις δηλώσεις υποψηφίων και στελεχών του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ για το ζήτημα είναι: η ολοκλήρωση πολεοδομικών και χωροταξικών σχεδίων, η επανασύσταση των Φορέων Διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών και ενίσχυση τους με χρηματοδοτικούς πόρους και προσωπικό, οι περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις, η ολοκλήρωση των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών και η έκδοση Προεδρικών Διαταγμάτων για τις προστατευόμενες περιοχές.

Η δήλωση του Γ. Σταθάκη (18/05) προσθέτει αρκετές επιπλέον πληροφορίες: κωδικοποίηση πολεοδομικής νομοθεσίας και σύσταση παρατηρητηρίων δόμησης, κατάργηση του Ν. Χατζηδάκη, ολοκλήρωση δασικών χαρτών, επέκταση προστατευόμενων περιοχών (30% στην ξηρά και στη θάλασσα, εκ των οποίων το 10% θα εντάσσεται σε καθεστώς αυστηρής προστασίας), εκπόνηση προγράμματος αποκατάστασης οικοσυστημάτων, ολοκλήρωση περιφερειακών σχεδίων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και σχεδίων ασφάλειας νερού, εκπόνηση σχεδίων διαχείρισης ξηρασίας, σχεδίων διαχείρισης κινδύνων πλημμύρας και ολοκλήρωση των σχεδίων λεκανών απορροής ποταμών.

Ο Σ. Φάμελλος (17/05) προσθέτει ακόμα περισσότερες: ενεργοποίηση της Εθνικής στρατηγικής για τα Δάση και των Σχεδίων Δράσης για την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών, στελέχωση και υποστήριξη των δασικών υπηρεσιών, τοπικά σχέδια πρόληψης πυρκαγιών με έμφαση στις μικτές ζώνες δάσους/κατοικίας. Είναι η μοναδική δήλωση που αναδεικνύει την ανάγκη τα μεγάλα προγράμματα αποκατάστασης της φύσης να βασιστούν σε λύσεις βασισμένες στη φύση, οι οποίες προσφέρουν ασπίδα σε πλημμύρες και ξηρασίες. Τέλος, ο Α. Τσίπρας κάνει λόγο (15/05) για ένταξη στο δίκτυο Natura 2000 περιοχών της Ηπείρου και η Κ. Ιγγλέζη (04/05) προτείνει την κατάργηση των όρων της νέας σύμβασης παραχώρησης του ελληνικού δημοσίου με την Ελληνικός Χρυσός και επανεξέταση της σύμβασης.

ΚΚΕ (17)

Οι δηλώσεις υποψηφίων και στελεχών του ΚΚΕ για την προστασία του περιβάλλοντος αναδεικνύουν ελλείψεις σε συγκεκριμένα θέματα, χωρίς να προχωρούν σε περαιτέρω ανάλυση: υποδομές πολιτικής προστασίας, υποστελέχωση πυροσβεστικής και δασικής υπηρεσίας, άναρχη δόμηση, μπαζωμένα ρέματα.

Βασικές πληροφορίες δίνει η δήλωση του Α. Παλλάτου (05/06), ο οποίος κάνει κριτική στο πρόγραμμα αναδάσωσης της κυβέρνησης που θα γίνει σε 165.000 αντί για 500.000 στρέμματα και το οποίο βασίζεται σε αναδόχους αναδάσωσης. Επίσης, κάνει κριτική στον αποχαρακτηρισμό δασών από τις κυβερνήσεις ΝΔ και ΣΥΡΙΖΑ, τις πολιτικές για εμπορευματοποίηση περιβάλλοντος και τη διάσπαση της αντιπυρικής προστασίας από τη διαχείριση των δασών, πριν καταλήξει στη βασική θέση του κόμματος που διατρέχει όλες τις θεματικές: κεντρικός σχεδιασμός με βάση την επιστήμη και τις ικανοποίηση όλων των λαϊκών αναγκών.

Ο Α. Μαρινάκης (22/05) αναδεικνύει βασικές ελλείψεις στην προστασία του περιβάλλοντος στα Χανιά (αποκατάσταση ζημιών από πλημμύρες 2019), ο Κ. Παπασταύρου (16/05) εστιάζει στα περιβαλλοντικά προβλήματα της Δυτικής Αττικής και ο Μ. Θεοδώρου (16/05) την ανάγκη ολοκλήρωσης αντιπλημμυρικών έργων στη Μάνδρα Αττικής.

ΜΕΡΑ25 (9)

Είναι η πιο δημοφιλής θεματική για τους υποψηφίους και τα στελέχη του κόμματος, καθώς 1 στις 4 δηλώσεις τους είναι για το συγκεκριμένο θέμα. Βασικές αναφορές είναι η ανάγκη για καλύτερη διαχείριση των ρεμάτων, η υποστελέχωση των υπηρεσιών πολιτικής προστασίας και η λανθασμένη έμφαση που δίνει τώρα ο κρατικός μηχανισμός στην καταστολή των πυρκαγιών αντί για την πρόληψή τους.

Επιπλέον, ο Κ. Αρσένης (15/05), κάνει λόγο για ανάγκη περιοχών απολύτου προστασίας της φύσης και προστασίας της ελληνικής τάφρου, την ενίσχυση του πρασίνου στην Αττική μέσω αναδασώσεων, αστικού πράσινου και πράσινων διαδρόμων, ενώ είναι ο μόνος υποψήφιος που συνδέει την κατανάλωση κόκκινου κρέατος με βασικά περιβαλλοντικά προβλήματα. Η Η.Διώτη (10/06) αναδεικνύει τους σημαντικούς περιβαλλοντικούς αγώνες στις Σκουριές, τη Φυλή, το εργοστάσιο της ΑΓΕΤ στον Βόλο και τις εξορύξεις υδρογονανθράκων. Η Α. Γιαννουλάκη (17/05) εστιάζει στο πρόβλημα του υπερτουρισμού στην Κρήτη και την καταπάτηση του αιγιαλού, όπως και άλλα περιβαλλοντικά προβλήματα της περιοχής. Και τέλος ο Σ. Λιούζας (17/05) και η Σ. Ρόγκα (15/05) κάνουν λόγο για τις δράσεις προστασίας του περιβάλλοντος στην Καστοριά και την Εύβοια, αντιστοίχως.

ΠΑΣΟΚ (6)

Λίγες είναι οι δηλώσεις υποψηφίων και στελεχών του κόμματος με συγκεκριμένο περιεχόμενο. Στις 05/05 ο Ν. Ανδρουλάκη μίλησε για την "ενίσχυση της πολιτικής προστασίας με σύγχρονα μέσα και ανανεωμένα σχέδια πρόληψης" και την "ενίσχυση των διαχειριστικών φορέων των οικοσυστημάτων", ενώ στις 06/06 ο Π. Δημόπουλος (υπεύθυνος του τομέα πολιτικής για το περιβάλλον του ΠΑΣΟΚ) καταθέτει μια συγκεκριμένη δέσμη μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος, που περιλαμβάνει: την αξιοποίηση αποφοίτων περιβαλλοντικών τμημάτων σε δράσεις παρακολούθησης του περιβάλλοντος, την εκπόνηση των ΕΠΜ και έκδοση των ΠΔ για τις προστατευόμενες περιοχές, τη θεσμοθέτηση προστατευόμενων περιοχών στο 28% της ξηράς και 20% της θάλασσας, την οικονομική ενίσχυση αγροτικών δραστηριοτήτων στις προστατευόμενες περιοχές, τις συμμετοχικές διαδικασίες σε ζητήματα περιβάλλοντος, τη χωροταξία, την ενδυνάμωση των φορέων, ένα σχέδιο δράσης για την αποκατάσταση και δημιουργία ανθεκτικών οικοσυστημάτων, την ενεργοποίηση μητρώου περιβαλλοντικών ελεγκτών και την ενίσχυση κανόνων για το περιβαλλοντικό έγκλημα.

5. Εξορύξεις υδρογονανθράκων και ορυκτό αέριο

Νέα Δημοκρατία (18)

Η γραμμή του κόμματος είναι ξεκάθαρη: συνέχιση των προγραμμάτων εξόρυξης Υ/Α και όπως φαίνεται από τις δηλώσεις του Κ. Μητσοτάκη για το θέμα, που συνιστούν το των δηλώσεων του που έχουν καταγραφεί στο “What about the climate”, η απόφαση αυτή συνδέεται με λόγους γεωστρατηγικούς, υπεράσπισης της Εθνικής Άμυνας, ενίσχυσης των εξοπλισμών και οικονομίας, χωρίς να παραγνωρίζεται το μικρό χρονικό περιθώριο που υπάρχει.

Η σημασία του ορυκτού αερίου για την επίτευξη της ενεργειακής ασφάλειας της χώρας, ως εργαλείο της πράσινης μετάβασης και ως καύσιμο γέφυρα, επισημαίνεται σε αρκετές δηλώσεις υποψηφίων και στελεχών του κόμματος. Σε δήλωση του ο Κ. Μητσοτάκης (18/05) υπερθεματίζει για την επιλογή αυτή, σημειώνοντας ότι αν χρειαστεί θα αξιοποιηθούν επιπλέον χρηματικοί πόροι για την επέκταση του δικτύου ορυκτού αερίου, ενώ υπάρχουν κι άλλες θετικές αναφορές από υποψήφιους βουλευτές της ΝΔ για την επέκταση του δικτύου.

Η ανεξαρτητοποίηση της ΕΕ από το ρωσικό αέριο λόγω Ουκρανίας, εμφανίζεται ως ένας επιπλέον λόγος για την επιλογή αυτή. Χαρακτηριστική είναι η δήλωση της Α. Σδούκου (γενική γραμματέας ενέργειας επί κυβέρνησης ΝΔ) στις 9/5: “ο ρόλος του φ.αερίου ως καύσιμο γέφυρα μέχρι την κλιματική ουδετερότητα το 2050 παραμένει αναλλοίωτος, καθώς πολύ απλά, δεν υπάρχει εναλλακτική τροφοδοσίας της Ευρώπης αυτήν την περίοδο”. Γενικότερα τονίζεται η επιλογή για αύξηση της συμμετοχής του ορυκτού αερίου στο ενεργειακό μείγμα τα επόμενα χρόνια. Μέσα από τη δήλωση της Ν.Μπακογιάννη στις 05/05, γίνεται ξεκάθαρος ο τρόπος που προσεγγίζει το ζήτημα η ΝΔ: “δε μπορούμε να παραγνωρίσουμε την ενεργειακή και οικονομική κρίση, καθώς οι γεωπολιτικές αλλαγές που συντελούνται, επιδρούν στο χρονοδιάγραμμα και τη δυναμική της ενεργειακής μετάβασης. Η Ελλάδα ως μια χώρα κλειδί σε μια περιοχή σημαντικής αξίας, ενεργειακά και πλουτοπαραγωγικά, οφείλει να είναι στην πρώτη γραμμή των εξελίξεων.”

Έμμεσο και μετρημένο προβληματισμό απέναντι σε αυτές τις επιλογές εκφράζουν, ο Ν. Δένδιας (10/05) που περιγράφει το Αιγαίο ως μια τουριστική βιομηχανία και όχι ως χώρο έρευνας υδρογονανθράκων και οι υποψήφιοι βουλευτές Μαγνησίας (Θ. Διούπης, 12/05 και Ζ. Μακρή, 26/05), λόγω του ενδεχομένου εγκατάστασης του σταθμού υδρογονοποιημένου αερίου (LNG) στον Παγασητικό.

ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ (17)

Η ασάφεια που χαρακτηρίζει την προγραμματική θέση του κόμματος (“μη ανανέωση των αδειών έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων”), χαρακτηρίζει και τις δηλώσεις των υποψηφίων και στελεχών του κόμματος. Ενδεχομένως, η αιτία για την οποία ο Α. Τσίπρας και ο Σ. Φάμελλος προχώρησαν σε αποσαφηνιστικές δηλώσεις στις 03/05, κατά τις οποίες διευκρινίζουν πως “οτιδήποτε έχει υπογραφεί, θα πρέπει να προχωρήσουν οι έρευνες και αν υπάρχει να αξιοποιηθεί” και “ο ΣΥΡΙΖΑ λέει ότι δε θα δοθούν νέες άδειες έρευνας ορυκτών καυσίμων. Δεν αναφέρεται στις άδειες εκμετάλλευσης που υπάρχουν. Αναφέρεται σε νέες περιοχές ή στην ανανέωση αδειών έρευνας, δεν αναφέρεται στην ανανέωση των αδειών εκμετάλλευσης”. Βέβαια, στις ίδιες δηλώσεις και οι δύο σημειώνουν ότι η συζήτηση για τους υδρογονάνθρακες και το φυσικό αέριο ανήκει στο παρελθόν και όχι στο μέλλον.

Παρόλα αυτά, αντίθετοι/ες στην επιλογή της εξόρυξης υδρογονανθράκων φαίνεται να είναι υποψήφιοι/οι βουλευτριες/ες των περιοχών στις οποίες τα προγράμματα έρευνας έχουν προχωρήσει περισσότερο. Έτσι, η Μ. Τζούφη από τα Ιωάννινα (17/05) λέει ότι “θεωρούμε πως πρέπει να σταματήσουν αμέσως οι εξορύξεις”, ενώ μάλιστα μία μέρα πριν (16/05) έχει σημειώσει ότι “έχει ειπωθεί και δια στόματος του προέδρου μας, Αλέξη Τσίπρα, αλλά και στην Ήπειρο έχουμε κάνει ανοιχτές τοποθετήσεις και με πολύ συγκεκριμένο τρόπο έχουμε πει ότι δεν υπάρχει κανένας ουσιαστικός λόγος, τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή, να συζητάμε για εξορύξεις στην Ήπειρο”. Την ίδια γραμμή ακολουθεί ο Γ. Αρμένης (02/05) από τη Ζάκυνθο, λέγοντας ότι “το εφιαλτικό των εξορύξεων πετρελαίου από τις θαλάσσιες περιοχές του Ιονίου δεν είναι μονόδρομος και η ναρκοθέτηση της περιοχής με υποθαλάσσιες αντλήσεις αποτελεί ωρολογιακή βόμβα για την καταστροφή του περιβάλλοντος και της οικονομίας”, όπως επίσης και ο Ν. Φαραντούρης (28/04) από την Κεφαλονιά / Ιθάκη, που σημειώνει ότι “η εξόρυξη υδρογονανθράκων δεν είναι το ενδεδειγμένο μέσο ανάπτυξης και ευημερίας των δύο νησιών μας”.

Όσον αφορά το ορυκτό αέριο και τον ρόλο του στην πράσινη μετάβαση, οι δηλώσεις ανθρώπων του κόμματος συμφωνούν με εκείνες του Α. Τσίπρα και του Σ. Φάμελλου, που το τοποθετούν στο παρελθόν, τονίζοντας ότι η πράσινη μετάβαση θα έπρεπε να βασίζεται συνολικά στην αποανθρακοποίηση της οικονομίας.

Η Κ. Μπέρδου (26/04) ωστόσο δηλώνει ότι το "φυσικό αέριο αδιαμφισβήτητα θα αποτελέσει το ενδιάμεσο καύσιμο στην εν.μετάβαση", πριν καταλήξει ότι σύμφωνα με το προτεινόμενο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα, το ορυκτό αέριο παραμένει στο ενεργειακό μείγμα της χώρας μέχρι το 2050, ενώ η ισχύς των μονάδων ορυκτού αερίου τότε είναι μεγαλύτερη από εκείνη του 2022. Σε δήλωσή του ο Α. Τσίπρας (10/06) τονίζει ότι οι ανάγκες σε ορυκτό αέριο είναι δεδομένες, επομένως συμφωνεί σε νέες εγκαταστάσεις αλλά με σωστή χωροθέτηση και προστασία περιβάλλοντος.

Την ίδια στιγμή υποψήφιοι βουλευτές του κόμματος, αντιτίθενται στην προοπτική εγκατάστασης σταθμών LNG στις περιοχές τους. Συγκεκριμένα πρόκειται για την Μ. Χρυσοβελώνη (09/05) από τη Μαγνησία η οποία δηλώνει ότι "η κατασκευή ενός τέτοιου σταθμού, θα είναι πολλαπλά δυσμενή και επιζήμια για την πόλη" και τον Γ. Τσίπρα (15 & 18/05) από τη Δ.Αττική που κάνει λόγο για κίνδυνο επιβάρυνσης μιας ήδη πολύ επιβαρυσμένης περιοχής. Σ' έναν βαθμό διαφοροποιείται από αυτήν τη γραμμή ο κ. Νεφελούδης (Δ.Αττική) ο οποίος σε δήλωσή του στις 10/05 προτείνει ως αντισταθμιστικό μέτρο για την εγκατάσταση σταθμού LNG στα Μέγαρα την επέκταση του δικτύου ορυκτού αερίου στην πόλη και τη δωρεάν παροχή του στους οικιακούς καταναλωτές.

ΜΕΡΑ25 (6)

Το 20% των δηλώσεων του κόμματος που έχουν καταγραφεί στο What about the climate υπάρχουν αναφορές το ζήτημα των εξορύξεων, με το ΜΕΡΑ25 να τοποθετείται ξεκάθαρα ενάντια σε μια τέτοια προοπτική, μιλώντας παράλληλα για το πολιτικό κόστος που έχει αυτή η επιλογή (Γ. Βαρουφάκης, 10/05).

Σημαντικές είναι και οι δηλώσεις υποψηφίων του κόμματος ενάντια στην κατασκευή σταθμών LNG στον Παγασητικό (Μέρα25, 27/05), τη Θεσσαλονίκη (ΜΕΡΑ25, 01/06) και τη Δ. Αττική (Μ. Κλώκα, 16/05).

ΚΚΕ (5)

Ξεκάθαρη είναι η θέση του ΚΚΕ για τις εξορύξεις Υ/Α, καθώς από το πρόγραμμα του ήδη γίνεται σαφές ότι προκρίνει την αξιοποίηση όλων των εγχώριων πηγών ενέργειας, συμπεριλαμβανομένου του πετρελαίου και του ορυκτού αερίου, ενώ προστίθεται η "συστηματική έρευνα και εξεύρεση νέων πηγών."

Στη γραμμή αυτή δεν παρεκκλίνουν οι υποψήφιοι/ες του κόμματος, προστίθενται ωστόσο η διάσταση ότι ο κεντρικός σχεδιασμός, η συμμετοχή των εργαζομένων και η αξιοποίηση των λαϊκών αναγκών και όχι τα κέρδη των εταιρειών, αποτελούν τις βασικές προϋποθέσεις για τη σωστή αξιοποίηση των εγχώριων κοιτασμάτων υδρογονανθράκων, όπως και όλων των άλλων πηγών ενέργειας.

Στη δήλωσή του ΚΚΕ Ιωαννίνων (06/06) για την Ημέρα του Περιβάλλοντος τονίζεται αυτή η διαφοροποίηση: "το ΚΚΕ είναι ενάντια στην πολιτική όλων των κυβερνήσεων που παραδίδουν τον ορυκτό πλούτο της χώρας και της περιοχής μας, στα επιχειρηματικά συμφέροντα, που θα αξιοποιήσουν τους υδρογονανθράκων για τα δικά τους συμφέροντα."

ΠΑΣΟΚ (4)

Στις δύο δηλώσεις (09-10/05) για το ζήτημα από τον Χ. Δούκα σχετικά με το θέμα των εξορύξεων, φαίνεται, όπως και στην προγραμματική θέση του ΠΑΣΟΚ, η αποδοχή της επιλογής για εξορύξεις στο πλαίσιο των υπάρχοντων παραχωρήσεων αλλά όχι η οποιαδήποτε συνέχισή τους, ωστόσο σημειώνει ότι "δε μπορεί η Ελλάδα να δαπανήσει σήμερα πολιτικό κεφάλαιο και σημαντικούς πόρους για ενδεχόμενους νέους γύρους παραχωρήσεων για υδρογονάνθρακες, όταν στις μεγάλες ανεπτυγμένες οικονομίες, ανταγωνιστικές σε παγκόσμιο επίπεδο, η έμφαση είναι αλλού".

Στις ίδιες δηλώσεις ο Χ. Δούκας αναφέρεται στον Διεθνή Οργανισμό Ενέργειας "που ανακοίνωσε πριν λίγα χρόνια τη χρυσή εποχή του φυσικού αερίου σαν καύσιμο μετάβασης και που πριν λίγο καιρό ανακοίνωσε πως αυτή η εποχή πλησιάζει στη λήξη της." Παράλληλα, ο Δ. Τοιμπανάκος (12/05) από τη Μαγνησία αντιτίθεται στην περίπτωση κατασκευής σταθμού LNG στον Παγασητικό, η Ε. Λιακούλη (05/06), συνδέει την πράσινη δίκαιη μετάβαση με την "απεξάρτηση από το φυσικό αέριο", ενώ ο Δ. Δημητρίου (26/04) συνδέει την ανάπτυξη των Ιωαννίνων, με την ανάγκη σύνδεσης όλης της περιοχής με το δίκτυο ορυκτού αερίου.

Ελληνική Δύση (3)

Το 60% των των καταγεγραμμένων δηλώσεων του κόμματος είναι για το θέμα των εξορύξεων, χωρίς να συνδέονται σε καμία των εξεταζόμενων περιπτώσεων με ζητήματα προστασίας του περιβάλλοντος ή/και κλιματικής κρίσης, αλλά με ζητήματα γεωστρατηγικής και οικονομικής φύσης. Επιπλέον, στις προγραμματικές θέσεις του κόμματος το ορυκτό αέριο παίζει κεντρικό ρόλο στο ενεργειακό μείγμα της χώρας.

6. Απολιγνιτοποίηση

ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ (21)

Οι 16 από τις 21 δηλώσεις είναι από υποψηφίους των περιοχών άμεσου ενδιαφέροντος (Φλώρινα, Κοζάνη και Αρκαδία), οι 3 είναι από τον Α. Τσίπρα, ενώ δύο ακόμα αναφορές στο θέμα έγιναν από βουλευτές άλλων περιφερειών. Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ είναι το κόμμα και ο Α. Τσίπρας ο πολιτικός αρχηγός με τις περισσότερες δηλώσεις για το θέμα.

Χαρακτηριστικό των δηλώσεων των ανθρώπων του κόμματος είναι ο χαρακτηρισμός της απολιγνιτοποίησης, όπως υλοποιήθηκε από την κυβέρνηση της ΝΔ, ως “βίαιη” και η σύνδεση των κυβερνητικών πρακτικών, με την ενίσχυση του ρόλου του ορυκτού αερίου στο ενεργειακό μείγμα της χώρας. Όπως λέει η Π. Πέρκα (11/05) από τη Φλώρινα, “η απολιγνιτοποίηση δεν είναι απλώς μια ενεργειακή μετάβαση, αλλάζει το παραγωγικό προφίλ μιας περιοχής. Αυτό σημαίνει ότι χρειάζεται χρόνο, πολύ περισσότερο από μια βίαιη εξαγγελία, και πολύ περισσότερους πόρους”. Σε αντίστοιχο κλίμα η Ε. Μιχελάκη (17/05) που περιγράφει τις επιπτώσεις της απολιγνιτοποίησης στην περιοχή: “η απόφαση για το κλείσιμο των μονάδων της ΔΕΗ, σε συνδυασμό με την ιδιωτικοποίηση της και το ανύπαρκτο σχέδιο της ΝΔ για αποκατάσταση της ζημιάς, οδήγησαν τους κατοίκους της περιοχής μας σε απόγνωση ή σε φυγή,” ενώ ο Κ. Πασσαλίδης (27/04) από την Κοζάνη λέει ότι η “βίαιη απολιγνιτοποίηση ήταν στρατηγική επιλογή της κυβέρνησης για να εξυπηρετήσει τα συμφέροντα του φυσικού αερίου”.

Σε απάντηση, έρχονται οι δηλώσεις του Α. Τσίπρα (06/05) ότι ο λιγνίτης θα έχει συμμετοχή στο ενεργειακό μείγμα της χώρας κατά 20%, και ότι θα παραταθεί ο χρόνος λειτουργίας της 5ης μονάδας στην Πτολεμαΐδα, θέσεις που επαναλαμβάνουν και υποψήφιοι/ες του κόμματος. Επιπλέον, στις δηλώσεις των υποψηφίων του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ γίνονται εκτεταμένες αναφορές στη Δίκαιη Μετάβαση των λιγνιτικών περιοχών, με πολλά μέτρα: συμμετοχικές διαδικασίες, επιστροφή στην τοπική κοινωνία των αγροτικών γαιών που πήρε η ΔΕΗ τα προηγούμενα χρόνια, αύξηση πόρων, ενίσχυση πρωτογενούς παραγωγής, έργα υποδομής, τηλεθέρμανση, εξοικονομώ, διεύρυνση παραγωγικής βάσης με βάση τις ΜμΕ και τα πλεονεκτήματα κάθε περιοχής, ρήτρα δίκαιης μετάβασης. Ως κομμάτι αυτής της στρατηγικής παρουσιάζεται και η επανακρατικοποίηση της ΔΕΗ.

ΠΑΣΟΚ (12)

Όπως και στον ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, έτσι και εδώ, το μεγαλύτερο μερίδιο δηλώσεων για το θέμα είναι από υποψηφίους των περιοχών (Ν. Κοζάνης), ενώ δύο δηλώσεις έχει και ο αρχηγός του κόμματος. Στις δηλώσεις των υποψηφίων και αυτού του κόμματος γίνεται η σύνδεση ανάμεσα στην επιλογή της “βίαιης απολιγνιτοποίησης” και της πολιτικής επιλογής για ενίσχυση της συμμετοχής του ορυκτού αερίου στο ενεργειακό μείγμα της χώρας. Μάλιστα στη δήλωση του στις 09/05, ο Χ. Δούκα συνδέει τον ρυθμό απολιγνιτοποίησης με τις δράσεις ενίσχυσης του δικτύου μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, ώστε η απολιγνιτοποίηση να μην οδηγήσει σε αύξηση του ορυκτού αερίου αλλά σε περαιτέρω διείσδυση των ΑΠΕ.

Σημαντικές αναφορές γίνονται επίσης στην παράταση λειτουργίας των λιγνιτικών μονάδων, με τον Π. Κουκουλόπουλο (Κοζάνη) να το κάνει πιο συγκεκριμένο στη δήλωση του στις 13/05, “σταδιακή και ομαλή απόσυρση των λιγνιτικών μονάδων που είναι απαραίτητες για την ευστάθεια του δικτύου τουλάχιστον μέχρι το 2030 και για την Πτολεμαΐδα 5 πέρα από το 2035”.

Τα μέτρα που καταγράφονται στις δηλώσεις υποψηφίων και στελεχών του ΠΑΣΟΚ για την ενίσχυση των περιοχών στη μεταλιγνιτική περίοδο είναι: ανάπτυξη των εδαφών, μετεκπαίδευση του προσωπικού, σύγχρονες υποδομές, επενδύσεις σε δίκτυα και αποθήκευση, εξοικονομώ-αυτονομώ-αυτοπαραγωγή, συμμετοχή της κοινωνίας στις ΑΠΕ, φορολογικά κίνητρα για αλλαγή παραγωγικού μοντέλου, ενεργειακές κοινότητες, ΑΠΕ με συμμετοχή της κοινωνίας.

Στη δήλωση του στις 13/05 ο Π. Κουκουλόπουλος πρόβαλε και ορισμένα επιπλέον μέτρα: υποστήριξη του

κλάδου της γούνας, ρήτρα δίκαιης προσαρμογής, μετεκπαίδευση ανθρώπινου δυναμικού, αναβάθμιση πανεπιστημίου Δ.Μακεδονίας, μετεγκατάσταση Ακρινής, ανάπτυξη υποδομών με έμφαση στην πρωτογενή παραγωγή και τον σιδηρόδρομο (που υπερθεμάτισε και σε δήλωση του ο Ν. Ανδρουλάκης στις 08/05). Σε επόμενη δήλωση του (17/05), ο Π. Κουκουλόπουλος προχωράει ένα βήμα παραπέρα και προτείνει τη συμπερίληψη των 80 χιλιάδων κτιρίων της Δ.Μακεδονίας σε δράσεις αυτοπαραγωγής και εξοικονόμησης, συμπεριλαμβανομένων των πολυκατοικιών. Μια τελευταία πρόταση είναι εκείνη του Χ. Δούκα (16/05), που προτείνει τα 40 από τα 159MW του φωτοβολταϊκού πάρκου της ΔΕΗ στην Πτολεμαΐδα να διατεθούν σε πολίτες, αγρότες και επιχειρήσεις της περιοχής.

ΚΚΕ (5)

Αυτούσια δήλωση για την απολιγνιτοποίηση από υποψηφίο/α και στέλεχος του ΚΚΕ δεν καταγράφηκε. Όμως, η θέση του κόμματος και των υποψηφίων του αντικατοπτρίζεται στις δηλώσεις που προτείνουν την αξιοποίηση όλων των εγχώριων πηγών ενέργειας, υπό έναν κεντρικό επιστημονικό σχεδιασμό και για την ικανοποίηση των λαϊκών αναγκών. Στη δήλωση του Δ. Κουτσούμπα (08/06) γίνεται κατανοητός ο ρόλος που πρέπει να παίξει ο λιγνίτης σύμφωνα με το ΚΚΕ, "ο λιγνίτης μπορεί επειδή πραγματικά είναι ορυκτός πλούτος για τη χώρα μας να παράγει φθηνή ενέργεια για τον εργαζόμενο λαό". Επιπροσθέτως στη δήλωση του στις 11/06 γίνεται λίγο καλύτερα ορατός ο τρόπος: "με πολύ πιο αυστηρά και σύγχρονα μέσα προστασίας του περιβάλλοντος", που συμπληρώνεται από τη δήλωση του Π.Πανούση(08/05): "τα εγχώρια αποθέματα λιγνίτη θα αξιοποιηθούν με νέες τεχνολογίες, αφού απαλλαχθούμε από τις δεσμεύσεις του εμπορίου ρύπων και γενικότερα της πράσινης μετάβασης της ΕΕ".

ΝΔ (4)

Λίγες δηλώσεις για το θέμα. Βασικότερη όλων εκείνη της Α. Σδούκου (09/05), που επιχειρηματολογεί υπέρ των συγκεκριμένων πολιτικών επιλογών: υπενθύμιση ότι με βάση των Κλιματικό Νόμο, μέχρι το τέλος του 2028 δε θα υπάρχουν στερεά ορυκτά καύσιμα στην ηλεκτρική ενέργεια, ενώ η επάρκεια και σταθερότητα του δικτύου θα βασίζεται στην ανάπτυξη των δικτύων, την ικανότητα αποθήκευσης και τη συμμετοχή του ορυκτού αερίου. Επίσης, κάνει λόγο για την αύξηση του κόστους του λιγνίτη εξαιτίας της αυστηροποίησης του Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων εκπομπών και την ανάγκη να φύγει το βάρος λειτουργίας των λιγνιτικών μονάδων από τις 2 περιοχές που έχουν επωμιστεί αυτήν την εθνική επιλογή. Στην επόμενη δήλωση της (11/06) κάνει αναφορά στο Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης για την αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου των περιοχών και διατήρηση της τηλεθέρμανσης.

Πέραν αυτής της δήλωσης, έχουμε ακόμα 3 από τους υποψηφίους των λιγνιτικών περιοχών (Μ. Παπαδόπουλος, Κοζάνη & Π. Κουμάντου, Μεσσηνία), στις οποίες γίνεται αναφορά για το 1 δις που θα διοχετευθεί στην περιοχή της Δ. Μακεδονίας και την ανάπτυξη του Πάρκου Καινοτομίας για την πρώτη πιλοτική μονάδα παραγωγής Πράσινου Υδρογόνου.

ΜΕΡΑ25 (3)

Στις 3 δηλώσεις υποψηφίων του ΜΕΡΑ25 για το θέμα, η απολιγνιτοποίηση συνδέεται με την πρόταση για τη μαζική παραγωγή πλωτών ανεμογεννητριών, φωτοβολταϊκών και μπαταριών στις λιγνιτικές περιοχές, και με την προγραμματική θέση του κόμματος για μετατροπή της Ελλάδας σε Μεσογειακό Κέντρο Παραγωγής και Διακίνησης Πράσινου Υδρογόνου με βάση τις πλωτές Α/Γ.

Ελληνική Δύση (1)

Μία δήλωση μόλις που συνδέει την απολιγνιτοποίηση με την ενεργειακή φτώχεια και αναφέρεται στο παράδειγμα της Γερμανίας που κράτησε λιγνιτικά εργοστάσια στο ενεργειακό της μείγμα. Βασική πρόταση του κόμματος η παράταση λειτουργίας των λιγνιτικών μονάδων μέχρι το 2038 και έπειτα η αντικατάσταση του με μονάδες ορυκτού αερίου.

7. Εξοικονόμηση

Νέα Δημοκρατία (16)

Αρκετές είναι οι αναφορές για το ζήτημα από στελέχη/υποψηφίους της ΝΔ, ωστόσο λίγες είναι κάτι περισσότερο από μια λεκτική αναφορά ή παράθεση των πεπραγμένων της κυβέρνησης της ΝΔ ή την κεντρική δέσμευση για ενεργειακή αναβάθμιση 600.000 χιλιάδων κατοικιών, όπως αναφέρεται και στο πρόγραμμα του κόμματος.

Η Α. Σδούκου (11/06) σημειώνει ότι η εξοικονόμηση συνιστά προτεραιότητα στο πρόγραμμα της ΝΔ, αναφερόμενη στην ιδιαίτερα χαμηλή ενεργειακή απόδοση του κτιριακού δυναμικού της χώρας, που χρειάζεται να αναβαθμιστεί αν θέλουμε να πετύχουμε τους στόχους της ενεργειακής μετάβασης. Καταλήγει λέγοντας: "θα χρειαστεί ωστόσο να συνεχίσουμε με ένα μείγμα πολιτικών και κινήτρων απευθυνόμενο στο σύνολο των τελικών καταναλωτών". Σημαντική είναι και η δήλωση της Α.Σδούκου (09/05) που δίνει έμφαση για την επόμενη 4ετία στα έξυπνα δίκτυα, και την καλύτερη πληροφόρηση και συμμετοχή του καταναλωτή, ενώ συμπληρώνει ότι "στην ενεργειακή αποδοτικότητα και εξοικονόμηση, μπορούμε και πρέπει σαν χώρα να κάνουμε περισσότερα."

Επιπλέον στοιχεία δίνει η δήλωση του Χ. Σούλη (17/05), σύμφωνα με την οποία: "οι πόροι του προγράμματος είναι 640 εκατομμύρια και με την αναμενόμενη μόχλευση θα αγγίξουν το 1δισ," αναφερόμενος στο πρόγραμμα Ηλέκτρα για την ενεργειακή αναβάθμιση των κτιρίων του Δημοσίου, που θα οδηγήσει σε μείωση κατά 30% της ετήσιας κατανάλωσης ενέργειας και κατά 30% των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ (13)

Αρκετές είναι δηλώσεις που κάνουν μια απλή αναφορά στο ζήτημα, ένας αριθμός εκ των οποίων δίνει έμφαση στην ανάγκη εκτεταμένου προγράμματος εξοικονομώ στις λιγνιτικές περιοχές.

Μοναδική δήλωση που μπορεί να προσφέρει ικανοποιητικές πληροφορίες εκείνη του Σ. Φάμελλου (17/05) που επαναλαμβάνει αυτό που λέει και το πρόγραμμα του κόμματος, για αύξηση της χρηματοδότησης του προγράμματος με 1.5 δισ τον χρόνο, με ανακατεύθυνση πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης και υποστήριξη με ανοιχτή πλατφόρμα υποβολής αιτήσεων, προτεραιότητα στους πιο ευάλωτους και εκείνους που διαμένουν σε περιοχές με δυσμενέστερες καιρικές συνθήκες.

Διαφωτιστική είναι επίσης η κριτική του (09 & 17/05) στο πρόγραμμα της κυβέρνησης της ΝΔ: υπερκοστολόγηση παρεμβάσεων, απλήρωτος μεγάλος αριθμός αιτήσεων, αδυναμία υλοποίησης από τη μεριά των δικαιούχων λόγω ανατιμήσεων, πρόγραμμα Ηλέκτρα για τα δημόσια κτίρια στον πάγο.

ΠΑΣΟΚ (10)

Όπως και στα προηγούμενα δύο κόμματα οι περισσότερες δηλώσεις για το ζήτημα της εξοικονόμησης είναι μια απλή αναφορά χωρίς να προχωρούν παραπέρα από μια επιβεβαίωση της ανάγκης για ενίσχυση αυτών των προσπαθειών και την ανάδειξη των προβλημάτων των προγραμμάτων για εξοικονόμηση που έτρεξαν επί της κυβέρνησης της ΝΔ.

Βασικές πληροφορίες δίνουν οι Χ. Δούκας και Π. Δημόπουλος (17/05) στο σχετικό αφιέρωμα που έκανε το NEWS 24/7 προεκλογικά. Μιλάνε για σημαντικό ποσοστό εγκατάλειψης του προγράμματος εξοικονομώ από τους δικαιούχους, της τάξης του 50%, ενώ σημειώνουν ότι οι βασικές βελτιώσεις έχουν να κάνουν με την αύξηση των συνολικών κονδυλίων του προγράμματος και την αύξηση του ποσού ανά παρέμβαση. Ο Ν. Ανδρουλάκης (10/05) δίνει έμφαση στο "εξοικονομώ" ώστε να "περιφρουρήσει τους πιο φτωχούς Έλληνες από τις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας", άνθρωποι που επισήμανε ότι τώρα δε μπορούν να κάνουν χρήση του προγράμματος. Στη δήλωση του στις 05/06 ο Χ. Δούκας σημειώνει την ανάγκη για βελτιώσεις καθώς η δυνατότητα παρέμβασης σε επίπεδο πολυκατοικίας και στα χαμηλά εισοδήματα είναι μικρή. Ενώ ο Π. Κουκουλόπουλος (17/05), συνδέει την επίτευξη της ενεργειακής δημοκρατίας με την ενεργειακή αναβάθμιση όλων των δημόσιων κτιρίων. Τέλος, ο Χ. Δούκας (10/05) προτείνει "να μην υπάρχει ένα μόνο πρόγραμμα που βγαίνει μια φορά τον χρόνο και αφορά συγκεκριμένους δικαιούχους, αλλά ένα κύμα ενεργειακής αναβάθμισης, μέσα από συνεχώς ανοιχτά προγράμματα για πολίτες, δήμους, επιχειρήσεις, νέους".

ΚΚΕ (3)

Η δήλωση του Α. Ραλλάτου στο news247 (17/05), συμπυκνώνει την ουσία της θέσης του ΚΚΕ για το ζήτημα: "τελικά, η λεγόμενη ενεργειακή αναβάθμιση αποτελεί έναν "δείκτη κερδοφορίας" για τα "πράσινα" μονοπώλια που αυτά πρώτα από όλους ενδιαφέρονται για να πιάσει η Ελλάδα τους οποίους στόχους έχει μείνει πίσω", ενώ στην ίδια δήλωση φωτίζεται η ανάγκη για ευρύτερες παρεμβάσεις στο οικιστικό απόθεμα, με έμφαση στην αντισεισμική προστασία. Αντίστοιχα λέει, στην τοποθέτηση του ο Δ. Κουτσούμπας (07/06).

Διαφορετική προσέγγιση έχει η δήλωση της Π. Πανούση (08/05): "θα δοθεί έμφαση στην εξοικονόμηση ενέργειας και στην αναβάθμιση της εγχώριας παραγωγής υποδομών για την αξιοποίηση των ΑΠΕ, απ' την κατασκευή ηλιοθερμικών σταθμών, μέχρι τον οικιακό εξοπλισμό, με προτεραιότητα τους μεγάλους ηλιακούς θερμοσίφωνες".

ΜΕΡΑ25 (2)

Στη μοναδική καταγεγραμμένη δήλωση ΜΕΡΑ25 για το θέμα με περιεχόμενο ο Γ.Χαραλαμπίκης (17/05) κάνει λόγο για επιδότηση του 100% των παρεμβάσεων εξοικονόμησης στην περίπτωση των χαμηλών και μεσαίων εισοδημάτων.

8. Ηλεκτροκίνηση

Νέα Δημοκρατία (16)

Αρκετές αναφορές στο ζήτημα από στελέχη/υποψηφίους της ΝΔ, ωστόσο λίγες είναι κάτι περισσότερο από μια λεκτική αναφορά ή παράθεση των πεπραγμένων της κυβέρνησης της ΝΔ.

Τρεις δηλώσεις είναι του Μ. Παπαδόπουλου από Κοζάνη, ο οποίος πέραν της μνημόνευσης όσων έκανε για το ζήτημα η κυβέρνηση της ΝΔ, κάνει λόγο για τα Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας ως βασικό εργαλείο προώθησης αλλαγών στις μεταφορές με βάση τα μέσα ήπιας μεταφοράς, για προώθηση του υδρογόνου, για υδατοδρόμια, για διασύνδεση του σιδηροδρόμου με λιμάνια και συνολικά έργα στον σιδηρόδρομο ύψους 4,5 δις.

Παραπάνω πληροφορίες προστίθενται από τις απαντήσεις του κόμματος στις ερωτήσεις που τους έθεσε λόγω εκλογών οι 4 τροχοί: τα ΣΒΑΚ που θα εκπονήσουν οι Δήμοι θα χρηματοδοτηθούν από το Πράσινο Ταμείο και θα οδηγήσουν σε υλοποίηση έργων που αποσκοπούν στη βελτίωση της οδικής ασφάλειας, προώθηση της μικροκινητικότητας, διευκόλυνση της ηλεκτροκίνησης, ανάπτυξη ευφυών συστημάτων μετακίνησης και πιο αποτελεσματικά μέσα μαζικής μεταφοράς. Επίσης γίνεται λόγος για ανανέωση του στόλου των αστικών μετακινήσεων σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη με 2000 λεωφορεία μηδενικών ρύπων. Άλλες 2 δηλώσεις κάνει ο Κ. Σκρέκας, χωρίς ωστόσο να προσθέτει περισσότερες πληροφορίες, ενώ ο Γ. Αμυράς (06/06) κάνει λόγο για έργα ηλεκτροκίνησης σε επιβατικά και άλλα πλοιάρια της λίμνης Ιωαννίνων.

ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ (6)

Βασική πηγή πληροφορίας οι απαντήσεις του κόμματος στο ίδιο αφιέρωμα των 4 τροχών που αναδεικνύει και τις βασικές διαφοροποιήσεις από το πρόγραμμα της ΝΔ: έμφαση στην ενίσχυση του δημόσιου χαρακτήρα των μέσων μαζικής μεταφοράς (μέσω και της απένταξης τους από την Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας - Υπερταμείο) και στη μείωση του κόστους των αστικών συγκοινωνιών με μείωση του κόστους της μηνιαίας κάρτας και ευέλικτη τιμολογιακή πολιτική για πιο ευάλωτες ομάδες πολιτών. Πέραν τούτων υπάρχει και εδώ αναφορά στα ΣΒΑΚ, στην ανάγκη υποστήριξης της μικροκινητικότητας και του στρατηγικού σχεδιασμού των αστικών συγκοινωνιών.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η δήλωση της Β. Λάζου (13/05) που τονίζει τη σημασία της βιομηχανίας ΛΑΡΚΟ στην εξόρυξη και επεξεργασία ορυκτών πόρων που είναι απαραίτητοι στην παραγωγή υλών μπαταρίας, ενώ ο Θ. Μπάκας (08/05) επισημαίνει την έμφαση των κινήτρων ηλεκτροκίνησης στα μεσαία και μικρά εισοδήματα, επαναλαμβάνοντας τις εξαγγελίες όπως προκύπτουν από το πρόγραμμα των πρώτων 50 ημερών κυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ. Σ' αυτό υπάρχει επίσης αναφορά για "στήριξη των βιομηχανιών βιώσιμης και έξυπνης κινητικότητας".

ΠΑΣΟΚ (4)

Δύο δηλώσεις που αξίζουν να παρατεθούν για το θέμα από υποψηφίους και στελέχη του κόμματος. Η δήλωση του Πολυχρονάκου (11/05) για τα Ναυπηγεία στη Σύρο, όπου γίνεται αναφορά στην ανάγκη επέκτασης των δραστηριοτήτων των ναυπηγείων για πλοία που θα χρησιμοποιούν εναλλακτικά καύσιμα και για ηλεκτροκίνητα πλοία και η δήλωση του Π. Κουκουλόπουλου (17/05), που συνδέει την επίτευξη της ενεργειακής δημοκρατίας με την απόλυτη προτεραιότητα στα ΜΜΜ και τον σιδηρόδρομο με ηλεκτροκίνηση.

ΚΚΕ (2)

Στη δήλωση του ο Δ. Κουτσούμπας (07/06) ασκεί κριτική στην προώθηση της ηλεκτροκίνησης, λέγοντας πως "τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα είναι πανάκριβα, χαλάνε ταχύτατα και έχουν περιορισμένη αυτονομία. Θα περιορίσουν δλδ τη δυνατότητα μετακίνησης μεγάλου τμήματος των εργαζομένων". Ενώ η Α. Ξηροτύρη-Αικατερινάρη (04/06) κάνει λόγο για την ενίσχυση των συγκοινωνιών για τους πολλούς με βάση τις τεχνολογικές εξελίξεις και την επιστήμη.

9. Συμπεράσματα

Από τα παραπάνω γίνεται εμφανές ότι ο πολιτικός λόγος στην Ελλάδα για την κλιματική κρίση και το περιβάλλον είναι εκτεταμένος. Τα κόμματα, διαμέσου των προγραμματικών τους θέσεων, των υποψηφίων και των στελεχών τους, καταθέτουν δημόσια τον τρόπο με τον οποίο προσεγγίζουν ένα μεγάλο εύρος ζητημάτων, όπως επίσης και τη στρατηγική τους στόχευση. Ωστόσο, παρά την έκταση του “διαλόγου”, το βασικό ερωτηματικό παραμένει: προσφέρεται επαρκής, αξιόπιστη και προσβάσιμη πληροφορία, χρήσιμη τόσο για την ψήφο του εκλογικού σήματος, όσο και για τον κοινωνικό έλεγχο των πεπραγμένων των εκλεγμένων πια αντιπροσώπων;

Σε μια προσπάθεια να ξετυλίξει αυτό το αρκετά πολύπλοκο κουβάρι, η παρούσα ανάλυση καταλήγει σε μια σειρά από αρχικά, αλλά βασικά συμπεράσματα:

- ενώ ο πολιτικός λόγος, κατά τη διάρκεια των 50 υπό εξέταση ημερών, ασχολήθηκε με όλες τις βασικές θεματικές που αφορούν το ζήτημα, εστίασε έντονα σε θεματικές που βρίσκονται στην ατζέντα εδώ και τουλάχιστον δύο δεκαετίες (ΑΠΕ) και σε θεματικές που βρέθηκαν στο προσκήνιο την τελευταία περίοδο λόγω της ενεργειακής κρίσης (ενεργειακή φτώχεια). Αντίθετα, θεματικές όπως η ηλεκτροκίνηση και η εξοικονόμηση, που θα απασχολήσουν την κοινωνία όλο και περισσότερο τα επόμενα χρόνια, παρέμειναν αισθητά λιγότερο ανεπτυγμένες, με την πλειοψηφία των δηλώσεων να παραμένει σε ένα πρώτο, σχετικά επιφανειακό επίπεδο.
- ακόμα όμως και στις θεματικές που ο πολιτικός λόγος και οι επακόλουθες προτάσεις είναι περισσότερο ανεπτυγμένες, παρατηρείται συνήθως μια απλή παράθεση των προτεινόμενων μέτρων, που απαντάνε μονάχα εν μέρει στον τρόπο επίτευξης όσων λέγονται. Από τη στιγμή που δε συνοδεύονται από ένα πιο σαφές πλάνο, δεν οδηγούν σε μια πιο ουσιαστική κατανόηση όσων προτείνονται. Επομένως, δε μπορούν να αξιολογηθούν παρά ως μια ένδειξη στρατηγικής στόχευσης και επιβεβαίωσης των πολιτικών αξιών του εκάστοτε υποψηφίου. Κάτι που δεν επιτρέπει την αξιολόγησή τους, ως προς την εφαρμοσιμότητα τους και τη δυνατότητά τους να επιφέρουν τις αλλαγές που υπόσχονται.
- Για το ζήτημα των ΑΠΕ, υπάρχει μια σχετική συμφωνία για τη βασική προτεραιότητα της επόμενης περιόδου μεταξύ της Νέας Δημοκρατίας, του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ και του ΠΑΣΟΚ, που είναι η ανάγκη επέκτασης του δικτύου. Ωστόσο, τα τρία κόμματα διαφοροποιούνται σημαντικά ως προς το στρατηγικό πλαίσιο των προτάσεών τους. Η Νέα Δημοκρατία εστιάζει στις ΑΠΕ ως αναπτυξιακό και επενδυτικό πυλώνα, χωρίς να υπάρχει καμία διαφοροποίηση μεταξύ μεγάλων και μικρότερων έργων, ενώ ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ και το ΠΑΣΟΚ δίνουν έμφαση στην κοινωνικά δίκαιη ανάπτυξη τους, με τον μεν πρώτο να αναδεικνύει ως βασικό εργαλείο τις ενεργειακές κοινότητες και τον μεν δεύτερο να δίνει έμφαση στη συμμετοχή των παραγωγών (αγροτών/κτηνοτρόφων) στην πράσινη μετάβαση. Στην κοινωνική διάσταση του ζητήματος εστιάζει και το ΚΚΕ, μιλώντας όμως για μια ολική ανατροπή του παρόντος συστήματος, ώστε να υπηρετηθούν οι πραγματικές λαϊκές ανάγκες. Το ΜέΡΑ25 από την άλλη προσεγγίζει το ζήτημα από μια σημαντικά διαφορετική ματιά, προκρίνοντας την παύση ανάπτυξης αιολικών πάρκων στη στεριά, για λόγους προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, και την ανάπτυξη θαλάσσιων αιολικών. Απ’ όλα τα κόμματα της αριστεράς καταγράφεται πλειάδα δηλώσεων για τις επιπτώσεις των αιολικών πάρκων και των φωτοβολταϊκών σε συγκεκριμένες περιοχές.
- Η Νέα Δημοκρατία, το ΠΑΣΟΚ, το ΚΚΕ και η Ελληνική Λύση τοποθετούνται υπέρ της εξόρυξης υδρογονανθράκων στην ελληνική επικράτεια, η θέση του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ χαρακτηρίζεται από ασάφεια και αντιφάσεις, ενώ το ΜέΡΑ25 είναι το μοναδικό κόμμα από τα 6 που τοποθετείται αναφανδόν κατά. Η επιλογή της Νέας Δημοκρατίας βασίζεται κυρίως σε γεωστρατηγικούς και οικονομικούς λόγους, του ΚΚΕ στο επιχείρημα ότι μια τέτοια εκμετάλλευση μπορεί να γίνει χωρίς επιπτώσεις στο περιβάλλον μόνο μέσα από κεντρικό σχεδιασμό που θα υπηρετεί τις λαϊκές ανάγκες, ενώ οι δηλώσεις του ΠΑΣΟΚ μοιάζουν αμήχανες καθώς δεν επιχειρηματολογούν καθόλου υπέρ της συγκεκριμένης επιλογής, αλλά ρίχνουν το βάρος τους στην πιο περιβαλλοντικά φιλική θέση του κόμματος για το ορυκτό αέριο. Η ίδια αμηχανία χαρακτηρίζει τις δηλώσεις του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, στον οποίο όμως εμφανίζονται βασικότερες αντιθέσεις. Από τη μία οι δηλώσεις του Α.Τσίπρα και του Σ.Φάμελλου, που αποσαφηνίζουν ότι ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ δε θα σταματήσει τις εξορύξεις σε περίπτωση που βρεθούν κοιτάσματα, και από την άλλη οι δηλώσεις των υποψηφίων βουλευτών του κόμματος στην Ήπειρο και τα Επτάνησα, που τοποθετούνται ενάντια σε αυτήν την επιλογή.
- Το ορυκτό αέριο, για τη ΝΔ, έχει ξεκάθαρο ρόλο ως καύσιμο μετάβασης μέχρι το 2050, στρατηγική που συνδέεται φανερά με τις αλλαγές στον ενεργειακό χάρτη της περιοχής λόγω ανεξαρτητοποίησης της ΕΕ από το ρωσικό αέριο, θέση που σε μεγάλο βαθμό συμπίπτει με εκείνη της Ελληνικής Λύσης. Από την άλλη μεριά, η αντιφατικότητα είναι αυτή που χαρακτηρίζει τις θέσεις του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, με τις περισσότερες δηλώσεις στελεχών του να μιλάνε για αποανθρακοποίηση της οικονομίας και για σημαντικές επιπτώσεις των νέων σταθμών LNG (προβληματισμούς που μοιράζονται οι υποψήφιοι/ες του

ΜέΡΑ25), τη στιγμή που ο Α.Τσίπρας φαίνεται να συμφωνεί στις νέες εγκαταστάσεις. Η θέση του ΚΚΕ για το ορυκτό αέριο διαφέρει από εκείνη που έχει για τις εξορύξεις εντός της ελληνικής επικρατείας, διαμορφώνοντας μια ξεκάθαρη διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στο εισαγόμενο ακριβό ορυκτό αέριο και στο υπό λαϊκό έλεγχο ελληνικό ορυκτό αέριο.

- Στις δηλώσεις των υποψηφίων και των στελεχών της Νέας Δημοκρατίας δεν υπάρχει καμία ουσιαστική αναφορά στα ζητήματα της κοινωνικής δίκαιης ανάπτυξης των ΑΠΕ, στις ενεργειακές κοινότητες, στην ενεργειακή δημοκρατία και στην ενεργειακή φτώχεια.
- Ως προς το ζήτημα της απολιγνιτοποίησης ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ και το ΠΑΣΟΚ φαίνεται ότι συμφωνούν τόσο ως προς τις προτάσεις που καταθέτουν, όσο και προς την ένταση του ενδιαφέροντος τους, χαρακτηρίζοντας την, με τον τρόπο που έγινε, και οι δύο πολιτικοί χώροι, ως “βίαιη”. Τα υπόλοιπα κόμματα καταγράφουν αισθητά μικρότερο ενδιαφέρον για το ζήτημα.
- Στη θεματική για την προστασία του περιβάλλοντος καταγράφονται τα περισσότερα προτεινόμενα μέτρα, γεγονός που συνηγορεί ότι τα επιμέρους ζητήματα (όπως η διαχείριση δασών, η προστασία άγριας φύσης, η πολιτική προστασία και οι πλημμύρες) της εν λόγω θεματικής δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται ως μια ενότητα. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι στις δηλώσεις των ανθρώπων της Νέας Δημοκρατίας καταγράφεται μια σημαντικότερη εστίαση σε προτάσεις που έχουν να κάνουν με την προστασία των δασών, ενδεχομένως ως απάντηση στις μεγάλες πυρκαγιές των τελευταίων ετών, ενώ καταγράφονται και 4 δηλώσεις για τη βιώσιμη ανάπτυξη του τουρισμού. Αντίθετα, οι δηλώσεις του ΣΥΡΙΖΑ, εστιάζουν σε προτάσεις που έχουν να κάνουν περισσότερο με την προστασία της άγριας φύσης, χωρίς να παραβλέπονται ζητήματα προστασίας των δασών από τις πυρκαγιές. Και τα δύο κόμματα κάνουν λόγο για την ανάγκη καλύτερου σχεδιασμού και οργάνωσης του χώρου.

